

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Спп 11/2022
14.02.2023. године
Београд

ОСНОВНИ СУД У ЧАЧКУ

ВЕЗА: Су VIII 247/22

Извод из записника са I седнице Грађанског одељења Врховног касационог суда одржане 14.02.2023. године.

ОДЛУКА

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољен захтев Основног суда у Чачку за покретање поступка решавања спорног правног питања.

Образложење

Основни суд у Чачку доставио је Врховном касационом суду захтев за решавање спорног правног питања на основу одредбе члана 180. и 181. Закона о парничном поступку.

Поступајући судија је у захтеву за решавање спорног правног питања навео да се пред Основним судом у Чачку води поступак који је у току у предмету П 7112/21, као и у више од четрдесет других предмета по тужби тужилаца, бивших радника Фабрике хартије „Божо Томић“, против тужене Републике Србије, ради накнаде штете због повреде права на имовину. Наведено је да су, према чињеничном стању које је исто у свим текућим парницама које се воде пред Основним судом у Чачку, тужиоци били радници Фабрике хартије „Божо Томић“ из Чачка са већинским друштвеним капиталом, које је приватизовано дана 17.07.2007. године закључењем уговора пред Првим општинским судом у Београду Ов број 1375/07. Купац капитала није испунио уговорне обавезе, па је Агенција за приватизацију донела одлуку да се уговор о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције субјекта приватизације, сматра раскинутим због неиспуњења, те је донета одлука о преносу капитала који је био предмет продаје Агенцији за приватизацију, која је и уписана у Регистар привредних субјеката као привремени заступник капитала субјекта приватизације са 73% акцијског капитала. Тужиоци су водили парнични поступак пред Основним судом у Чачку ради наплате потраживања из радног односа (минималне зараде са припадајућом законском затезном каматом), у ком поступку је донета правноснажна пресуда на основу признања ПП 676/12 од 25.02.2013. године, исправљена решењем од 20.03.2013. године. На основу ове извршне исправе тужиоци су као извршни повериоци поднели предлог за извршење, па је Основни суд у Чачку донео решење о извршењу И број 2615/13 од 03.06.2013. године. Извршни поступак није спроведен јер је решењем Привредног суда

у Чачку Ст 17/13 од 05.07.2013. године отворен стечајни поступак над стечајним дужником Фабрика хартије „Божо Томић“, због неспровођења унапред припремљеног плана реорганизације стечајног дужника, трајне неспособности плаћања и презадужености. За стечајног управника именована је Агенција за приватизацију Републике Србије. Тужиоци су поднели пријаву потраживања у току стечајног поступка, па је стечајни судија донео закључак о признатим потраживањима Ст 17/13 од 20.02.2014. године. Тужиоци који су имали признато потраживање у првом исплатном реду делимично су намирени у погледу тог потраживања, док је потраживање из трећег исплатног реда остало у целости ненамирено, а односи се на минималну зараду, регрес и погребне трошкове. Решењем Привредног суда у Чачку Ст 17/13 од 10.11.2015. године обустављен је поступак стечаја у односу на стечајног дужника, али је настављен у односу на стечајну масу. Стечајни поступак је окончан. Тужиоци су поднели приговор ради убрзања поступка у поступку који је вођен пред Привредним судом у Чачку Ст 17/13, нови број Ст 10/16, који је решењем Привредног суда у Чачку Ст 6/16 од 22.06.2016. године одбијен као неоснован. Првостепено решење је потврђено решењем Привредног суда у Чачку Рж Ст 92/16 од 23.08.2016. године. Решењем Уставног суда Уж 7658/16 од 29.05.2018. године одбачена је уставна жалба против решења Привредног суда у Чачку Р4-Ст 6/16 од 22.06.2016. године, исправљено решењем од 19.07.2016. године и против решења Привредног апелационог суда РжСт 92/16 од 23.08.2016. године, као и због повреде права на суђење у разумном року у предмету који се води пред Привредним судом у Чачку Ст 10/16.

Из списка предмета П број 1712/21, произилази да тужиоци своје потраживање не заснивају на Закону о заштити права на суђење у разумном року, већ на одредбама чланова 154. и 172. Закона о облигационим односима, наводећи да је неизвршавања правноснажне и извршне судске одлуке за накнаду неисплаћене минималне зараде, супротно одредби члана 60. Устава Републике Србије. Сматрају да им је повређено право на имовину (члан 58.став 1. Устава), због чега је тужена Република Србија одговорна за материјалну штету насталу због неизвршавања правноснажних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа, над стечајним дужником са већинским државним и друштвеним капиталом. Тужена Република Србија је оспорила тужбени захтев и истакла приговор недостатка пасивне легитимације. Навела је да ниједном одлуком надлежног органа није утврђено да је тужена, односно њен надлежни орган, својим радњама допринео настанку штете коју су тужиоци евентуално претрпели, а која је предмет тужбеног захтева, те да је услов за исплату потраживања по основу имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року условљено постојањем решења којим је утврђена повреда права, која у конкретном случају није утврђена у вези са стечајним поступком пред Привредним судом у Чачку Ст 17/13.

У захтеву за решавање спорног правног питања наведено је да су у овим поступцима, са истим чињеничним и правним описом, донете различите одлуке Апелационог суда у Крагујевцу.

Питање које је Основни суд у Чачку (поступајући судија) поставио као спорно правно питање гласи:

„Да ли постоји одговорност Републике Србије за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршавања правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа, која су без њихове кривице остала ненамирена у поступку

стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом у ситуацији када тужиоцима није утврђена повреда права на суђење у разумном року сходно Закону о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, број 40/2015)?“

Основни суд у Чачку је мишљења да не постоји одговорност Републике Србије за накнаду материјалне штете насталу због неизвршавања правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа, у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, у случају када претходно, овде тужиоцима, није утврђена повреда права на суђење у разумном року, у складу са Законом о заштити права на суђење у разумном року, тим пре што је поступак стечаја окончан и због тога што Основни суд у Чачку није надлежан да у текућим парницама, као претходно питање утврђује да ли је тужиоцима повређено право на суђење у разумном року. По мишљењу тог суда без утицаја је Уредба о евидентирању доспелих неизмирених обавеза друштвених предузећа по извршним пресудама за потраживање из радног односа („Службени гласник РС“, бр. 23/12), јер се у овој уредби врши евидентирање укупних обавеза друштвених предузећа на основу донетих судских пресуда које су правноснажне до 30.06.2011. године. Такође, Основни суд у Чачку је мишљења да је искључиво Уставни суд Републике Србије надлежан да одлучује о накнади материјалне штете због повреде права на имовину. Одлучивање о повреди Уставом загарантованог права из члана 58. Устава Републике Србије, права на имовину, према члану 170. Устава Републике Србије је искључивој надлежности Уставног суда.

Седница Грађанског одељења Врховног касационог суда одржана 14.02.2023. године, на основу члана 182. Закона о парничном поступку, одбацила је захтев Основног суда у Чачку, налазећи да за покретање поступка ради решавања спорног правног питања нису испуњени услови. Наиме, поступак решавања спорног правног питања, у смислу члана 180. ЗПП, може се покренути пре него што се пред првостепеним судом донесе одлука о предмету спора. У конкретном случају донето је више одлука које су оспораване у поступку пред Апелационим судом у Крагујевцу, из чега произилази да Основни суд у Чачку тражи од Врховног касационог суда да, кроз постављање захтева за решавање спорног правног питања, заправо уједначи судску праксу у оквиру Апелационог суда у Крагујевцу који је поступајући у овим предметима донео више различитих одлука.

Осим тога, Врховни касациони суд се у својим одлукама (Рев 3327/21, Рев 706/21) изјаснио о одговорности Републике Србије у смислу закључка са седнице Грађанског одељења ВКС од 02.11.2018. године по којем „Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року“.

**Председник Грађанског одељења
судија Звездана Лутовац**